

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за развој на образованието
СКОПЈЕ

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за развој на образованието
СКОПЈЕ

Примено:	Број	Прилог	Вредност
07	3766/1		

Администрација: ОЗГОС
Сектор: ТРЕБНО
15.10.10 МА

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02 и 82/08) и член 31 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 103/08, 33/10 и 116/10), министерот за образование и наука ја утврди наставната програма по предметот **хармоника** за шестгодишно основно музичко образование.

АРХИВСКИ ПРИМЕРОК

**НАСТАВНА
ПРОГРАМА**

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

ХАРМОНИКА

ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

**ШЕСТГОДИШНО ОСНОВНО
МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ**

Скопје, 2010

1. ВОВЕД

Инструментот хармоника, иако релативно млад во однос на останатите класични инструменти, од настанувањето, поточно патентирањето на 6 мај 1829 година од страна на Џирил Демијан со синовите, бележи огромен и брз развој. Развојот се движел од моделите со разни големини и стандард басови, до хармониките со баритон басови од педесеттите години на минатиот век. Литературата што се пишува за хармоника е во подем, а примената на хармониката како солистички инструмент, дел од камерни состави, составен дел од голем симфониски оркестар е застапена широм светот.

Современата концертна хармоника, совршена по конструкција, со прекарна и силна звучност, ги задоволува високите барања и потреби на исполнителите на овој инструмент, а во рацете на маестралните изведувачи и потребите на слушателите-публиката.

Денес на универзитетите, колежите и музичките школи широм светот постојат оддели кои го изучуваат предметот хармоника факт кој зборува за местото на овој инструмент како рамноправен член на семејството на класични инструменти.

Целта на наставата по хармоника е да се развие љубов кон инструментот и воопшто кон музиката. Да се оспособат учениците за изразно солистичко, камерно и оркестарско музицирање, естетско и емоционално вреднување на музичките дела поткрепени со музички знаења по однос на нивната содржина и форма. Наставната програма за хармоника е да се оспособи ученикот технички да го совлада инструментот за понатамошно школување во средните и високите музички институции и да се изгради во добар сеестран уметник.

- Фонд на часови: 2 часа неделно, 72 часа годишно.

- Статус на предметот: задолжителен.

2. ЦЕЛИ НА ПРЕДМЕТОТ ЗА РАЗВОЈНИОТ ПЕРИОД од II до V одд.

Ученикот/ученичката:

- да развива интерес за запознавање со инструментот хармоника и желба за свирење на него;
- да ги развие интерпретаторските вештини;
- да прави куса анализа на музичкото дело;
- да развива љубов кон музицирањето;
- да ја развива способноста за концентрација за помнење на музичките дела;
- да се оспособува за уметничко интерпретирање на музичките дела при јавен настап;
- да развие критичко мислење за својата интерпретација на јавните настапи;
- да изгради позитивни особини (дисциплинираност, одговорност, креативност и др.).

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО III ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката

- да развива интерес за запознавање со инструментот хармоника и желба за свирење на него;
- да ги развие интерпретаторските вештини;
- да прави куса анализа на музичкото дело;
- да развива љубов кон музицирањето;
- да ја развива способноста за концентрација, за помнење на музичките дела;
- да демонстрира правилна интерпретација со примена на сите музички елементи;
- да се оспособи да го обликува тонот со правилна употреба на средишниот корпус;
- да препознава мотив и фраза во музичкото дело;
- да ги применува динамичките нијансирања;
- да објаснува за тактови (3/8 и 6/8);
- да препознава музички вредности: шеснаестина, шеснаестина со точка и триола;
- да применува различни артикулации во делата кои ги интрепретира;
- да се оспособи за свирење на основни басови дурски и молски акорди и терцен бас (во левиот покурпус);
- да ги свира дурските скали до два предзнаци во две октави, паралелно со две раце.

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

ТЕМА: МЕЛОДИКА И ТЕХНИКА			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
Ученикот/ученичката: - да создаде интерес за запознавање со инструментот хармоника и желба за свирење на него; - да ги развие интерпретаторските вештини и навиката за аналитички приод кон техничко-уметничкото интерпретирање на музичките дела; - да го развие чувството на љубов кон музицирањето; - да ја развива способноста и концентрацијата за помнење и за уметничко	-Технички вежби за ослободување, правилно поставување и движење на десната и левата рака -Обликување на тон, мотив и фраза; -Учење на динамичките вредности мп ,mf, крешендо и декрешендо; -Запознавање видови на тактови 3/8 и 6/8 -учење на нотните	- Динамички знаци (mp, mf, крешендо и декрешендо) -Мотив -фраза -Молски акорди и -Терцен бас	Активност бр.1 Изведување на настава со особена одговорност и воспоставување на здрави темели за понатамошното школување, особено кај надарените и амбициозните ученици. Активност бр. 2 Учество и прикажување на изведување на настава со талентирани и добри ученици од повозрасните категории и години. Активност бр. 3 Посета на концерти на класична музика, не само на хармоника, туку и за сите

интерпретирање на музичките дела при јавен настап; - да развие критичко аналитички ставови кон работата и интерпретацијата; - да изгради позитивни особини (дисциплинираност, одговорност, креативност).	вредности:шеснаестина,шесна естина со точка и триола -Свирење дела со менување различни артикулации -Свирење основни басови,дурски и молски акорди и терцен бас со лева рака -Свирење скали до два предзнаци во две октави паралелно во две раце	останати инструменти и воспоставување дијалог за истите. Активност бр. 4 Организирање на јавни настапи и концерт на учениците од самиот почеток на изучувањето и напредувањето во изучување на предметот хармоника. МЕТОДИ: - монолошка - дијалошка - Демонстративна - аналитичка - компаративна

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Во почетната работа на изучување на инструментот хармоника, покрај техничките вежби за совладување и усовршување на сите елементи од интерпретацијата, можна е обработка на познати детски мелодии или популарни теми од композиции со цел полесно развивање на слухот, ритмот и помнењето.

При изборот на делата и литературата за почетниците во изучувањето на инструментот хармоника наставникот треба да ги има предвид возраста, нивото и индивидуалните особености на ученикот, како и неговата способност и брзината на совладување на поставените задачи.

Од умешноста на професорот, од неговата посветеност и ангажираност, како и смислата за мотивација и стимул на учениците ќе зависи конечниот исход и постигнување и исполнување на наставната програма за овој предмет во целост.

Предметот е непосредно поврзан со изучувањето на свирење на инструментот, но и со сите предмети од познавање и музичката писменост (солфеж, теорија на музиката, историја на музиката).

На неколку часови да се проследат аудио и видеозаписи од изведби на дела напишани за хармоника или дела во транскрипција.

Наставни средства:

- музички инструмент – хармоника.

СТРУЧНА ЛИТЕРАТУРА

Во недостаток на почетна школа за хармоника од македонски автор, внимателно да се одбере учебник кој ќе одговара на потребата за совладување на бараните содржини во изучувањето на предметот хармоника за трето одделение во основните музички училишта.

Како можна литература да се споменат и следниве:

- А. Факин: Школа за хармоника II
- В. В. Терзиќ: Школа за хармоника II
- В. Одак: Чудесниот свет на хармониката II
- В. Маурер: Почетна метода за хармоника
- Онегин: Комплетен метод за изучување на хармоника II
- Љ. Мициќ: Хармоника II
- М. Барачков: Пиеси за хармоника II.

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за музичко изразување, ангажираноста на учениците, посветеноста во работата, како и тимската работа.

При следењето на постигањата на учениците, наставникот треба особено да внимава кон индивидуалниот пристап во постигањата на секое поединечно дете.

Во текот на наставата редовно се следи развојот на секој ученик. На крајот од годината се организира јавен час отворен за родителите и другите наставници на кој учениците би имале можност да ги претстават активностите застапени во текот на учебната година и своите постигања.

- Оценувањето е описно со краток опис.

На крајот од учебната година ученикот полага испит со следната:

испитна програма:

- една етида;
- две композиции од различен автор со различен стил и карактер.

Испитната програма се изведува напамет.

7. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови за реализација се темели на Нормативот за простор и наставни средства за основното музичко училиште донесен од страна на министерот за образование и наука.

8. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Воспитно-образовната работа може да ја изведува лице кое завршило:

- високообразовната институција за музичка уметност – инструмент хармоника.

Изготвил: работна група формирана со решение бр. 02-1220/1 од 09.04.2010 година,

координатор Анкица Витанова, советник во Бирото за развој на образованието - Скопје

Контролирал: д-р Насе Кондовски, раководител на одделение во Бирото

Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор во Бирото.

(Handwritten signatures)

(Handwritten initials)

9. ПОТПИС И ДАТУМ НА УТВРДУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *хармоника* за шестгодишно основно музичко образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

На ден 15. 10. 2010

Скопје

Министер
Никола Тодоров